KONEYRITTÄJÄT

11.5.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asia: VNS 3/2026 vp, Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030

Koneyrittäjät ry, jäljempänä Koneyrittäjät, kiittää mahdollisuudesta antaa omat näkemyksensä kirjallisesti maa- ja metsätalousvaliokunnan kuulemiseen koskien Valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030. Koneyrittäjät lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Yleistä

Koneyrittäjät yhtyy selonteossa esitettäviin talouden näkymiin sekä yleisesti että julkisen talouden osalta. Poikkeuksellinen epävarmuus tulevasta talouskehityksestä heijastuu laajasti myös Koneyrittäjien jäsenkuntaan.

Koneyrittäjät ymmärtää hyvin, että hallitus on hallituskauden aikana päättänyt useista julkisen talouden sopeutuskokonaisuuksista velkaantumiskehityksen taittamiseksi. Näkemyksemme mukaan valittu linja on ollut pääasiallisesti oikea ja linjaa tulee jatkaa myös tulevina vuosina. Samalla kuitenkin tulee panostaa sekä työllisyyden parantamiseen, kasvutoimiin talouskasvun edellytysten parantamiseksi sekä olemassa olevaan infrastruktuuriin, joka mahdollistaa esimerkiksi liikkumisen, energiahuollon, tietoliikenteen ja vesihuollon. Koneyrittäjät katsoo, että myös puolustusmenojen lisääminen on tarpeellista.

Koneyrittäjät korostaa, että nykyisessä tilanteessa on tärkeää ylläpitää suomalaisen vientiteollisuuden kilpailukykyä, joka heijastuu laajasti yhteiskuntaan – myös koneyrityksiin, jotka työllistävät metsäalan, maarakennuksen ja energia-alan ammattilaisia ympäri Suomea. Myös yrittäjien edellytysten turvaaminen on tärkeää.

Budjettitalouden linjaukset 2027–2030

Koneyrittäjät kiinnittää huomiota, että selonteossa esitettävissä taulukoissa, joissa kuvataan vaalikaudella päätetyt toimintamenosäästöt vuosille 2027—2030 eri hallinnonaloille, on vaikea tulkita kyseisten vuosien tulevia säästöjä. Taulukoissa kuvataan vuoden 2026 talousarvion toimintamenojen taso, mutta ei esimerkiksi sitä, miten paljon vuodelle 2026 on kohdistettu säästöjä. Esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön kuluvalle vuodelle säästöjä on jo kohdistettu käsityksemme mukaan 19 miljoonalla eurolla. Siten vuoden 2027 säästötarve ei ole taulukon kokoamarivillä oleva 37,9 miljoonaa euroa, vaan maa- ja metsätalousministeriöstä saadun arvion mukaan noin 17 miljoonalla euroa. Vastaava tulkintaongelma on myös muiden hallinnonalojen taulukoissa.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta Koneyrittäjät näkee positiivisena, että liikenneinvestointeja kasvatetaan, vaikka näiden rahoitus on osin valtion omaisuuden myynnin takana. Koneyrittäjät kuitenkin korostaa, että olemassa olevan verkon ylläpito tulisi priorisoida liikenteen rahoitusta kohdennettaessa. Koneyrittäjät katsoo, että väylien ylläpidon säästössä on kyse näennäissäästöstä – valtio säästää, mutta kansalaiset ja elinkeinoelämä maksaa säästöt kohonneina kustannuksina. Siten Koneyrittäjät ei näe ylläpidon säästöjä kansantalouden näkökulmasta kovin tarkoituksenmukaisina. Toimivat ja turvalliset väylät ovat edellytys maaseudun elinkeinoille, maaseudun elinvoimalle, ruoantuotannolle ja monen teollisuuden alan raaka-ainehuollolle.

Koneyrittäjät näkee erittäin myönteisenä, että ammatilliseen koulutukseen ei selonteon mukaan olisi tarkoitus kohdentaa lisäsäästöjä. Koneyrittäjät katsoo, että osaavan työvoimaan saatavuus noussee todelliseksi ongelmaksi jäsenyrityksissämme tulevina vuosina olettaen, että Suomen

KONEYRITTÄJÄT

talouskehitys kääntyy jollain aikavälillä positiiviseen kasvuun. Yhteiskunnalle tärkeän infrastruktuurin ylläpito tai esimerkiksi metsäteollisuuden raaka-ainehuolto ei onnistu ilman tekijöitä ja ammatillinen koulutus on tärkeä osatekijä haasteen hallintaan.

Selonteossa todetaan, että kehykseen varataan 8 miljoonaa euroa vuosittaiseen tukimalliin, jolla varmistetaan riittävä energian saatavuus ja toimitusvarmuus myös talvella. Koneyrittäjät toteaa, että mallissa on olennaisinta varmistaa turpeen toimitusketjun ja siihen sisältyvän osaamisen säilyminen. Tämä olisi toteutettavissa CHP- laitoksille myönnettävällä SGEI- tuella niiden käyttäessä turvetta polttoaineena. Tällä hetkellä energialaitokset ottavat lämmön- ja etenkin sähköntuotannossaan riskejä, joita ne eivät tosiasiallisesti kanna vaan riskin kantavat lämmön ja sähkön kuluttajat. CHP-laitosten käyttötunnit ovat vähentyneet, mikä johtaa ajan kuluessa ilman toimenpiteitä kyseisen kapasiteetin pienentymiseen. Koneyrittäjät korostaa, että CHP-kapasiteetin turvaaminen olisi tärkeää sähkömarkkinan toiminnan näkökulmasta. Lisäksi Koneyrittäjät katsoo, että myös 10 000 MWh verottomuuden rajan säilyttäminen turpeelle olisi yksi keino parantaa energian huolto- ja toimitusvarmuutta.

Koneyrittäjät kiinnittää huomiota, että selonteon mukaan Metsähallituksen julkiset hallintotehtävien rahoitus laskee sekä maa- ja metsätalousministeriön että ympäristöministeriön osalta. Ajanjaksolla tulisi kuitenkin aloittaa Suomen ennallistamissuunnitelman toteuttaminen, jota tulisi kohdentaa vuoteen 2030 asti erityisesti Natura-alueille.

Koneyrittäjät katsoo, että polttoaineverotuksen CO2-komponentin keventäminen tulisi ulottaa myös työkoneissa käytettävään polttoöljyyn. Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy myös EU:n laajuisen polttoaineiden jakelijoiden päästökaupan käynnistyminen v. 2028. Tämän vuoksi tulee rakentaa maa- ja metsätalouteen ja niiden urakointiin toimiva hyvitysjärjestelmä, jotta emme kansallisesti heikennä niiden kilpailukykyä.

Kuntatalouden osalta Koneyrittäjät kantaa huolta niiden kyvystä huolehtia vesijohto- ja viemäriverkoston toimivuudesta niihin kohdistuessa erittäin mittavaa korjausvelkaa.

Koneyrittäjät ry

Matti Mäkelä
varatoimitusjohtaja

Koneyrittäjät ry on vajaan 2000 energia-, maarakennus- ja metsäalan koneyrittäjän valtakunnallinen yrittäjä- ja työnantajajärjestö.